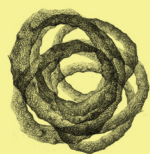

**PROBLEMKATALOG #1:
SJÆL, PSYKE, SUBJEKT**

PRÓBLĒMA

**IKKE
FAGFÆLLE-
BEDØMT**

Tidskriftet Problemkatalog

Problemkatalog #1
Sjæl, Psyke, Subjekt

2020
Problema

Trykt hos

KLD

REPRO

2. udgave, 1. oplag
trykt i 100 eksemplarer i alt

Redaktion:
Andreas Hjort Bundgaard
Rasmus Bro Clemmensen

Forsideillustrationen er en radering lavet af
Martin Aagaard Hansen og bærer titlen "Authumn skullcap"

Uddraget af Faust I i dansk oversættelse stammer fra
Johann Wolfgang von Goethe: Faust I, oversat af Ejler Nyhavn, med introduktion af
Søren R. Fauth. Skive: Forlaget Wunderbuch, 2019 og er reproduceret med forlagets tilladelse.

ISSN: 2597-0410
ISBN: 978-87-999950-1-1

Tak til:
Aftenskolens deltagere og oplægsholdere, Gustav Johannes Hoder, Anton Bech Jørgensen,
Steffen Lund Jørgensen, KKT, Karolina Bro Næss og Rasmus Petersen.

kontakt@problema.dk
<https://www.problema.dk>

Alle rettigheder forbeholdes. Kopiering fra dette hæfte må kun finde sted på institutioner
eller i virksomheder der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun inden for
de rammer der er nævnt i aftalen. Undtaget herfra er korte uddrag til anmeldelse.

8 7 9 1 3 1 2 6 4 5

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	7
SJÆL - PSYKE - SUBJEKT <i>RASMUS BRO CLEMMENSEN</i>	13
SYMBOLIK I UDVIKLINGSPSYKOLOGISK REGI: ET BEARBEJDEDE FORSKRIFT <i>DENIS EBBESEN & JEPPE OLSEN</i>	29
EN KORT INDFØRING I BEGREBET DØSDRIFT <i>MIKKEL REHER-LANGBERG</i>	39
FAUST - DET ER EN TRAGEDIE <i>EJLER NYHAVN</i>	45
UDDRAG AF <i>GOETHES</i> FAUST I PÅ TYSK	48
UDDRAG AF <i>GOETHES</i> FAUST I I DANSK OVERSÆTTELSE	49
VINDSTILHED. <i>ANDREAS HJORT BUNDGAARD</i>	51
FREUD OG DET NORMALE SELV <i>DANIEL VALLENTIN KJER</i>	59
SUBJEKTETS EVINDELIGE UNDERGANG <i>NIKLAS BIRKSTED</i>	71
SOME MUSINGS ABOUT THE NATURE OF CONSCIOUSNESS <i>NICOLAI HØJER SANDERS</i>	81
MUSIC: THE SOUND OF SILENCE <i>RENÉ RASMUSSEN</i>	87

FORORD

Et problemkatalog er et katalog, der modsat de kataloger, der eksempelvis beskriver en kommende kursusrække, først kan udkomme, når kursusrækken, det beskriver, er overstået. Kort fortalt er det et katalog over problemer, ikke over emner. Og et problem er langt hen af vejen ikke noget, man planlægger, men noget der opstår. Man kaster – jævnfør ordets græske rod – noget frem og så ligger det der, ituslået og fragmenteret, uafklaret men fordrende og krævende. Man får måske lyst til at samle det igen, måske også til at sætte det sammen på nye måder.

Det er denne type af proces, som har været Problemas Aftenskole og som nu har resulteret i denne udgivelse: En oversigt over problemer, der allerede har vist sig, og som nu er gennemskrevet og formidlet, sat sammen på nye måder i de her indholdte tekster. Problemerne i dette katalog har forskellig karakter, nogle af dem er mere konkrete end andre, men fælles for dem er, at de stadig er uafsluttede. Skoler er normalt bygget over dogmer og lærdomme, men problemerne er det, der ligger til grund for at undersøge lærdommen, og som tvinger den til at revidere sig selv.

Hver tekst i denne samling kan måske indeholde sine dogmer, men det, der organiserer helheden, er problemet eller problemkomplekset, som vi har givet titlen: "Sjæl, Psyke, Subjekt". Det er ikke åbenlyst præcis hvad, der er fælles for disse tre begreber, der udgør titlen, eller hvad de ekskluderer. Men de afgrænser et felt, et felt med grænser til andre begreber og områder såsom ånd, politik, poesi, kunst, religion og videnskab. Problemerne har dog også en tilbøjelighed til at udviske disse grænser mellem felterne. Problemer respekterer ikke faggrænser, hvorfor man i nærværende samling også vil finde overvejelser, der heller ikke gør det.

Dette tidsskrift – som vi altså har valgt at kalde for et ‘problemkatalog’ – er helt konkret et biprodukt af Problemas Aftenskoles forløb om sjælen, psyke og subjektivitet, der strakte sig over syv aftener i sensommeren og efteråret 2018 (7. juni til 27. september) og blev holdt i Kommunal Kunst og Tekniks lokaler på Blågårds Plads i København. Problemkataloget samler, som sagt, op på nogle af de samtaler, der opstod undervejs, og de problemer, vi stødte på. Aftenskolen blev ganske vist afholdt om aftenen, men det var ikke en skole i traditionel forstand. Den voksede ud af et ønske om at skabe nogle af de rum, vi savnede på universitet. Det handlede både om at give plads til tænkning, til det intellektuelle 100-meterløb, om at nedbryde nogle af de næved vandtætte skotter, der adskiller disciplinerne, samt den orden, der hæver de akademiske tårne over resten af det offentlige liv.

Vi begyndte med det, vi allerede havde. Vi vidste, at mange af vores venner, vores bekendte og os selv havde brugt hele og halve år på at skrive specialer – fordybet sig, læst, tænkt og skrevet – for derefter blot at uploade en pdf-fil til skyen, og til sidst modtage en kvittering på e-mail samt en karakter som eneste tilbagemelding. Vi ville med andre ord gerne åben et rum for de samtaler, som uddannelsessystemet ikke gav os lejlighed til. I forlængelse heraf var det oplagt at holde det som åbne, offentlige arrangementer og invitere alle, der havde lyst til at tænke med, ind i samtalerne.

Aftenskolen om sjælen, psyken og subjektet var den første, men vi har siden afholdt aftenskole med andre temaer. Til Aftenskolen forsøger vi at undgå en skarp sondring mellem lærer og elev og arbejder i stedet ud fra en forudsætning om, at mennesker, der mødes om ‘et fælles tredje’, lærer af hinanden og lærer sammen. Konkret er hver enkel aften bygget op i tre etaper:

1. Aftenen indledes med et oplæg fra en person, som vi har inviteret til at fortælle om noget, de arbejder med. Det eneste egentlige krav er, at oplægsholderne selv finder det vigtigt, besynderligt, tankevækkende, spændende eller forfærdeligt.
2. Efter oplægget går man ud i *basisgrupper* bestående af 3 til 5 personer. Samtalerne i basisgrupperne tager udgangspunkt i oplægget, men lader sig ellers lede derhen, hvor gruppernes medlemmer finder samtalerne mest frugtbare. Vi opfordrer hver gruppe til skriftligt at formulere ét eller flere af de spørgsmål, der trænger sig på i samtalen, og at tage dem med tilbage, ikke til oplægsholderen, men til diskussion i plenum.
3. I den afsluttende plenumdiskussion fortæller de forskellige basisgrupper til at begynde med, hvad de har talt om og hvilke spørgsmål, der har rejst sig. Herefter bliver spørgsmålene adresseret og diskuteret i fællesskab. Oplægsholderne er i denne fælles samtale på lige fod med de andre deltagere.

FORORD

Idéen med denne struktur er, at den skal give mulighed for en mere undersøgende og mindre konfrontatorisk form for samtale end de klassiske 'spørgsmål til professoren'. Sagt på en anden måde vil vi gerne undgå en dynamik, hvor oplægsholderen kommer til at repræsentere 'viden' og indtager en position, hvor vedkommende enten besvarer opklarende spørgsmål eller forsvarer sig mod kritiske spørgsmål.

Efterfølgende opfordrer vi alle oplægsholdere og deltagere i aftenskolen til at bidrage til et problemkatalog, for på den måde at holde ved arbejdet med problemerne. Vi opfordrer til at skrive essays, fiktion eller mere traditionelt akademiske tekster – og til ikke at holde sig tilbage for at bruge modeller og illustrationer. Det resulterede i denne omgang i den polyfoniske udgivelse, som du nu står med.

*

Set i lyset af nærværende problemkatalog er *Problémas Aftenskole* dermed også et eksperiment udi at udvikle *undervisningsbaseret forskning*. Hermed lægger vi os i forlængelse af en Humboldtisk tradition, hvor forskning og formidling er gensidigt betingende. Fra denne tradition har vi også et håb om, at det kollektive arbejde ikke bare kan belære, men også danne, frigøre og åbne nye perspektiver. Alle, der har prøvet at undervise, ved, at det er enormt lærerigt, og alle, der er gode lærere, er åbne for, at der opstår noget nyt i undervisningen. Aftenskolen kan ses som en kollektiv undersøgelse af sjælen, psyken og subjektet, og Problemkataloget som en samling af nogle af de individuelle produkter deraf. Vores ønske er at skabe en situation, der udvikler kollektiv tænkning og ikke blot kommunikerer viden. Begrebet om undervisningsbaseret forskning er også en omvendning af ideen om forskningsbaseret undervisning (et fænomen man nok kunne ønske mere af på visse institutioner, men som også har sine mangler) og dermed et forsøg på at skabe et alternativ til universitetets nogle gange stærkt begrænsede format og desuden skabe tekster, der bryder med den stive udgivelsespraksis, der karakteriserer akademiske tidsskrifter.

Pointen med dette tidsskrift er altså det problematiske: Ikke det perfekte, det afsluttede eller de godkendte måder at anskue tingene på. Det vigtigste er ikke de formfuldendte syllogismer og svar, men en kredsen om de essentielle problemer, som deltagerne til aftenskolen er stødt på. Problemkatalogets tekster er derfor med forsæt ikke fagfællebedømte (*peer-reviewed*). Vi ønsker at udgive et tidsskrift for tænkning, der ikke ligger under for den traditionelle forskningslitteraturs genrekrav. Hermed ikke sagt, at der ikke har været en lang og grundig redaktionsproces. Men mange af de bedste, vigtigste eller mest inspirerende tekster, som vi selv har læst, ville, hvis de var blevet skrevet i dag, ikke bestå en eksamen eller klare en moderne fagfællebedømmelse.

Problemkataloget er derfor også et tidsskrift for arbejdspapirer, mislykkede tankeeksperimenter, personlige idiosynkrasier, manifeste, traktater, ekskursioner, ønsketænkning og monologer. Et tidsskrift hvor det, der ville være rykket ned i fodnoterne, bliver stående i brødteksten, det, der ville være blevet klippet ud, ryger ned i noteapparatet, og hvor det, der måske burde stå i brødteksten, er underforstået, forsvundet eller først udgives i næste nummer.

Take care of your darlings.

*

Problemkataloget er begyndelsen på et tidsskrift om problemer. Hverken aftenskolens eller problemkatalogets form er mejslet i sten. Vi vil fortsætte med at eksperimentere og undersøge, hvordan man kan tænke kollektivt og vi håber at problemkataloget kan blive et sted, hvor kollektivets problemer og diskussioner kan leve. Dette katalog er i sig selv en opfordring: til at deltage i tænkningen og tænke videre, til at se sammenhængene mellem de forskellige tekster og opleve de nogle gange uforsonlige spændinger, der er mellem dem. Formålet med denne samling er at vedligeholde disse spændinger og at holde fast ved problemerne, ikke at lade dem opløse sig i fastslået lærdom.

Vi er opmærksomme på at kataloget denne gang kun har bidrag fra mandlige forfattere. Vi er også opmærksomme på, at det ikke bliver meget bedre af, at vi godt ved det. Det bliver ikke tilfældet for næste Problemkatalog.

Problema
Februar 2020